

KİTAP VE SÜNNET*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân; feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّتِي لَنْ يَتَفَرَّقَا، حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ

الْحَوْضَ

(أبو نصر غريب عن أبي هريرة)

RE. 339/5 (*Kitâbu'llâhi ve sünnetî len yeteferrakà, hattâ yeridâ aleyye'l-havd.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemà kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, lütfu, keremi üzerinize olsun...

Efendimiz, başımızın tâcı, gözümüzün nuru Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktarını şurada okuyacağız.

Hadis-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmezden önce, evvelen ve hâssaten efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u saadeti için; ve sair enbiyâ ve murselînin ervâhı için; ve cümle evliyâullahın, Allah'ın yakın, has, halis kullarının ruhları için; ve bilhassa Peygamberimiz'den SAS, ashab-ı kiramından *—rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn—* tâ bize kadar müteselsilen gelmiş geçmiş olan, cümle sâdât ve me şâyih -ı turuk-u aliyemizin ayrı ayrı ruhları için;

Ve hâssaten şu okuduğumuz eseri te'lif eylemiş olan ho camız, üstadımızın üstadı Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hazretleri'nin ruh-u pâki için ve onun talebelerinin, hocalarının, sevdiklerinin ruhları için; ve Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhu için;

Bir de, uzaktan yakından şu sıcak yaz gününde, herkes sayfiye yerlerinde, deniz kenarlarında nefsinin arzusu peşinde koşarken Peygamber Efendimiz'e sevgisinden, muhabbetinden, hadis-i şeriflerine rağbetinden nâşî şu mescide cem olmuş olan siz kardeşlerimizin, ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için, ayrı ayrı;

Ve biz hayatta olan müslümanların da dâimâ Cenâb-ı Mevlâmızın rızasına uygun yaşayıp, sâlih ameller işleyip huzuruna sevdiği, râzı olduğu kullar olarak varmamıza vesile olması için, bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf kıraat eyleyelim...

.....

a. Sünnet-i Seniyyenin Önemi

Ebû Hüreyre RA'dan rivâyet olunup metnini az önce size nakletmiş olduğum hadis-i şerifte Peygamberimiz SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّتِي لَنْ يَتَفَرَّقَا، حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ
الْحَوْضَ

(أبو نصر غريب عن أبي هريرة)

RE. 339/5 (*Kitâbu'llâh*) Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kitab-ı kerîmi yâni Kur'an-ı Kerim; (*ve sünnetî*) benim sünnetim.” Yâni, Peygamber SAS Hazretleri “Benim” diyor, söyleyen o.

Peygamberimiz SAS Hazretleri'nin emirleri, yasakları, takdirleri, fiilleri, sözleri, yaşayış tarzı, tavsiyeleri sünnettir.

“Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz'in sünneti, (*len yeteferrakà*) birbirinden ayrılmayacaklar.” Ne zamana kadar ayrılmayacaklar? (*Hattâ yeridâ aleyye'l-havda*) “İkisi tâ cennete girip de, Havz-ı Kevser'in başında benim yanıma gelinceye kadar birbirinden ayrılmayacak.” Kur'an-ı Kerim ve Peygamber Efendimiz'in sünneti birbirinden ayrılmayacak tâ cennete, Peygamber Efendimiz'in yanına gelinceye kadar.

---

¹ Ukaylî, *ed-Duafâ*, c.II, s.251, no:804; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.187, no:955; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.289, no:15504.

Bundan ne çıkıyor? Bundan Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinin kıymeti çıkıyor.

Her zaman söylediğim gibi, bizim bu devrimiz fitneli bir de vir. Fitne ne demek? Karışıklık, kargaşalık, insanı dünyevî ve uhre vî bakımdan sıkıntılara sokan, şaşkırtan hadiselerin çokça olduğu devir.

“—E nereden belli?”

Sokakları görmüyor musunuz, deniz kenarlarını görmüyor musunuz? Gazeteleri okumuyor musunuz? Çeşit çeşit insanların sözlerini, münakaşalarını duymuyor musun? Karmakarışık bir devir. Öyle bir devir ki, insan sabaha müslüman olarak sabahlar, akşama kâfir olur. Allah hıfzeyesin, korusun... Öyle bir devir ki insan müslüman olarak akşamlar, sabaha kâfir çıkar. Fitneli devir, ahir zaman...

Bu zamanın hadiselerini Peygamberimiz SAS Hazretleri 1400 yıl önceden haber vermiş. Söylediklerini okuduğumuz zaman hemen etrafımızdaki hadiselerden irtibat kurabiliyoruz. Allah Allah, sübhânallah! Bak hadis-i şerifte söylenilen şey aynen çıktı diyoruz. Hep çıktıkça da, burada hadis-i şeriflerde size işaret ediyorum. Zamanı geldikçe, okudukça hadis-i şerifleri, “Bak bu hadis-i şerifin hükmü çıktı, ey cemaat!” diye dilimin döndüğünce size anlatmağa çalışıyorum.

Geçen hafta hatırlarsınız ne demişti? “Hükümdarlık, hilafet Yemen kabilelerinden Himyer’de idi, Kureyş’e Allah-u Teâlâ Hazretleri intikal ettirdi, ondan sonra gene kıyamete yakın

zamanlarda Yemenlilere geçecek.” dememiş miydi? Buna benzer çok misaller var.

Yüksek binalar yapılacak... İki tane iddiası, kanaati, sözü, lafı aynı olan müslüman taife birbirleriyle harb etmedikçe kıyamet kopmaz. Hangi hadise? İşte İran, işte Irak... Irak’a bakıyorsun, “Ben müslümanım, müslümanlık için çarpışıyorum. Kadisiye harbinin ikinci ceditiyesi...” diyor. İran’a bakıyorsun, “Ben müslümanlık için çarpışıyorum.” diyor. “Asıl müslüman biziz.” diyor. Iraklılar deccalin ordusu.” diyor, “Amerikalı’nın uşağı.” diyor.

Hadi bakalım gel çık işin içinden... Kalplerini yarmadık ki, bilelim işin iç yüzünü. Az çok bir şeyler seziniyoruz ama, işte sadaka Rasûlüllah! Rasûlüllah Efendimiz’in dediği çıkıyor.

Sonra hadis-i şerifte geçiyor, kimse alınmasın, 1400 sene evvel söylenmiş söz. Peygamber Efendimiz söyledikten sonra kimse nin darılmağa, gücenmeğe hakkı yok:

“—Kıyamet alametlerinden birisi de şudur ki, baldırı çıplak deve çobanlarının, yüksek bina yapmakta birbirleriyle yarışmasıdır.” diyor.

Fesübhânallah, ifadelere bak!

Şimdi bu fitneli devrin bize çok zararları var. Neden zararları var? E şu dışarıdaki, Allah’ın rızasına aykırı yaşayan insanlar... Başka memleketten mi ithal ettik biz bunları? Bunların dedeleri sakallı müslümanlardı. Bunların dedeleri, bu memleketleri Allah Allah deyip de alan gaziler... Başkaları değil ki!

Kelime-i Őe had et getiren, namaz kılan, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin aşkından, muhabbetinden dünyayı bir tarafa koyup da, Allah rızası için, dini yaymak için buralara gelmiş olan; ahiretini kazanmağa gayret etmiş olan, kefenini zemzemle yıkayıp da başına sarık diye dolayıp, cihada gelen insanların torunları bunlar...

DıŐarıdan ithal mi ettik? Hayır! Buradan oldular. Fitneli bir devir. Bak demek ki dedesi müftü oluyor, babası vaiz oluyor, imam oluyor da... Hatta kendisi bir zamanlar kadı oluyor, müftü oluyor, bilmem ne oluyor da... Bakıyorsun deęiŐmiş, inkâr ediyor, bacak bacak üstüne atıyor. Fitneli bir devir...

Allah cümlemizi en aziz nimeti olan imandan ayrılmadan, imanlı yaşayıp o kelime-i Őahadet üzere, imanlı olarak emanetimizi teslim etmek nimetine erdirsin...

Şimdi bu fitneli, fesatlı devrin fitnelerinden bir kısmı kâfirlerden geliyor. "Müslümanlık da neymiŐ!" bilmem ne filan... çeşit çeşit sözler. "Müslümanlar gericidir, kafaları ermez, Şudur budur..."

Şimdi onları yavaş yavaş yendik. Onların hepsini yendik. Çünkü Avrupalılar da müslüman oluyor. Adam inceliyor, inceliyor, müslüman oluyor. Onları yeniyoruz. Amerikalısı müslüman oluyor... Biz çağırmadan. Biz çağırmadan bir de duyuyoruz ki Amerika'dan profesörün birisi müslüman olmuş. İngiltere'den bakıyoruz ki filanca kütüphaneye müdürü müslüman olmuş. İnceleyen adam müslüman oluyor. Eğer ki

dünyanın zevkinden, safâsından, eğlencesinden, sinemasından, tiyatrosundan, flörtünden vakit bulabiliyor da, hakikati arıyorsa... “Gel kulum sen hakikati mi arıyorsun? Al sana hakikat!” diye Allah ihsân ediyor.

İngiltere’de birisi düşünmüş, taşınmış:

“—Benim dinim bâtil din. Bir şeye benzemiyor.” demiş.

Bakmış, aklına uymamış. E güzel din hangisi? Kitaplarda yazıyor ki Hintlilerin Budizm’i biraz mantıkî imiş. İnsan sevgisine önem veriyormuş, merhamete önem veriyormuş. “Hadi Hindistan’a gideyim, orada budist olayım!” diye yola çıkmış. Budistler falan var, yogalar, yogiler, bilmem neler var birtakım hünerler gösteriyorlar ya, kırk gün, kırk beş gün yemek yemeden mezar gibi bir şeyin içinde duruyor. İp atıyor havaya, tırmanıyor filan... Oraya gitmeğe kalkmış.

Türkiye’ye gelmiş, rüyada göstermişler, demişler ki:

“—Sen oraya gitme, hak din İslâm’dır, müslüman ol burada!” Adam İngiltere’den yola çıkıp da hak dini aramağa gidince,

Mevlâ, bakıyor ki İngiltere’den Türkiye’ye kadar hakikaten zahmeti çekiyor, terliyor. Hakikati Türkiye’de gösteriyor. İngiltere’de de isterse gösterir ama, Türkiye’ye kadar bir zahmet etsin bakalım, gösterebilir... Türkiye’de diyor ki:

“—Kulum sen hakkı arıyorsun ama hak Hindistan’da değil, hak Müslümanlıkta!” diye gösteriyor.

Adam rüya üzerine müslüman oluyor. Tanıdıklarımızın komşuları. Adıyla sanıyla söyleyebileceğimiz kimseler.

Kâfirin ne fikri var, ne aklı var, ne ilmi var... Ezer geçeriz alimallah! Buldozerle yıkar geçer gideriz yâni. Kâfirin o bozuk, kokuşmuş dininden mi korkacağız? Fâsık, fâcir inancından mı korkacağız? Gün gibi aşikâr... 1400 yıl böyle sapasağlam durmuş imanımız. O kadar badireler geçirmiş, o kadar hücumlara uğramış... Sisler dağılıyor, bakıyorsun, yine kale bizim, duvarları sapasağlam duruyor. Hiç bir şey olmamış. Asırlar kuvvetlendiriyor. Durdukça kuvvetleniyor dinimiz. Neden?

Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

(الحجر: ٩)

(Innâ nahnü nezzelne’z-zikra ve innâ lehû lehâfizùn) “Bu Kur’an-ı Kerim’i, bu zikr-i ilâhîyi, bu delilleri, bu dini biz indirdik, biz koruyacağız.” (Hicr, 15/9) diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri de ondan.

Takdir-i Hudâ, kuvvet-i bâzu ile dönmez;

Bir şem’a ki, Hak yandıra, üflemekle sönmez.

Allah yakmışsa bir ışığı, kim söndürebilir onu? Sönmüyor. Yanıp duruyor, nasibi olan bakıp

müslüman oluyor. Nasipsizler gece gündüz ağlasınlar. “Yâ Rabbi, bana ne oldu ki, ben niye imanımı kaybettim?” diye, gece gündüz ağlasın bakalım! Ahiretini kaybediyor, imanını, inancını kaybediyor. Her şeyini kaybediyor.

Hayatın tadı tuzu kalmıyor ki iman gidince... Nesi var yâni hayatın? Zengin de hasta oluyor, fakir de hasta oluyor. Dert herkese gelebiliyor. Para sahibi olunca insan mutlu olmuyor ki... Bakıyorsun, fakir alın teri dökerek, üç kuruşluk bir para kazanıyor; gidiyor bir kuru ekmeği tuza banıyor, “Çok şükür yâ Rabbi!” diyor. Bakıyorsun, mes’ud, bahtiyar... Öbür tarafta bakıyorsun üç tane araba, beş tane köşk, sekiz tane bilmem şunu bunu, her şeyi var; evde ne bet var, ne bereket var, ne huzur var; o ona hırlar, o ona hırlar... Evde bir tat, tuz yok... Öyle olabiliyor yâni. Bereket başka bir şey...

Kâfirden korkumuz yok! Hallediyoruz ama, bir çeşidi de çıkıyor içimizden, din namına konuşuyor. Ben de Arapça biliyorum, ben de dinî tahsil yaptım, ben de Amme cüzünü e zbe re bilirim diyor. Hattâ Kur’an-ı Kerim’i ezberledim diyor, din namına öyle şeyler söylüyor ki... Müslümanlar kanıyor Arapça söylediği için, onun dilinden konuştuğu için. Bazı şeyler okuduğu için kanıyor.

İşte o söz doğru: Pilavın içindeki kara taştan korkma! Neden? Aaa, bembeyaz pilavın içinde bir tane kara taş var. Dişimi kırar bu dersin, ayırırsın, koyarsın kenara... Neden korkacağız?

Pirince benzeyen mermer cinsi taştan korkacağız. Pirince benzer, bembeyaz. Kaşığa alırsın, baka baka ağzına atarsın, dişin çatır çutur...

Bu çeşit insanların bir kısmı diyorlar ki:

“–Ben Kur’an’a inanırım.”

Tamam, mâşâallah! Sanki lütfen, keremen; sanki bize çok büyük bir lütufta, ihsânda bulunuyormuş gibi... Sen inanırsan, kendin kurtulursun.

“–Ama başka şey tanımam...”

Vay! Başka bir şey tanımaz. Yâni ne tanımaz? Sünnet münnet, Peygamber Efendimiz’in hadis-i şerifi, vs.si tanımazmış.

“–Pekiyi Kur’an-ı Kerîm’i kim indirdi?”

“–Allah!”

“–Kime indirdi?”

“–Rasûlüllah’a.”

“–Kim tebliğ etti?”

“–Rasûlüllah...”

Yâni sen bu Kur’an’dır diye kabul edeceksin, ondan sonra şunu şöyle yapın dediğini kabul etmeyeceksin. Akıl mantık kabul eder mi?

Etmez ama bu boruyu öttüren insanlar var. Neden böyle yapıyorlar? Birkaç sebep var. Bir kere zor geliyor. Hadis-i şerif tarif ediyor müslümanı. Hadis-i şerif bir müslümanın gününü nasıl geçirmesi, nasıl yapması gerektiğini tarif ediyor. Kıpırdamaya mecal bırakmıyor hadis-i şerif.

“—Ey müslüman, müslümanсан şöyle yaşayacaksınız!” diye, sabah yataktan kalkış şeklinden, elini yüzünü yıkayış şekline varıncaya kadar; yemeğe başlayışından bitirişine kadar; çocuğu terbiye edişinden, gece yatışına kadar; ana babanın münasebetine, karı kocanın muamelesine kadar, her şeyi tarif ediyor dinimiz.

Hadis-i şerif tarif ediyor. Eğer insan müslümanca yaşamaktan sıkılıyorsa, hadis-i şerif de sıkıyor onu...

Biz hiç şikâyetçi değiliz. El-hamdü lillah gözümün nuru hadis-i şerif... Rasûlüllah başımızın tâcı... Allah şefaatine nail etsin... Nesi var yâni, Rasûlüllah’ın yolunda ne kusur gördün? Zor geliyor beyefendiye... Kravatını takıyor, tıraşı oluyor, geçiyor mevki makamın başına, başka bir yol tutturuyor. O yol tatlı geliyor da, müslüman olmak zor geldiğinden doğrudan doğruya, “Ben müslüman değilim!” demiyor. Dolayısıyla diyor ki:

“—Ben Kur’an’ı tanırım, ama hadisi tanımam!”

Peki gel, Kur’an-ı Kerim’i tanıyorsun da hadisi tanımıyorsun. Nasıl mümkün olur? Kur’an-ı Kerim’de buyurmuyor mu Allah-u Teâlâ Hazretleri, *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

(آل عمران: ۳۱)

(*Kul in küntüm tuhibbûna'llahe*) “Rasûlüm, de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız, (*fettebiünî*) bana tâbi olun, bana uyun ki, (*yuhbibkümü'llàhu ve yağfirleküm zünûbeküm*) Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın, afv u mağfired eylesin.” (Âl-i İmrân, 3/31) diye Rasûlüllah'a uyulmasını emretmiyor mu?

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

(الانبیاء: ۱۰۷)

(*Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn*) “Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik.” (Enbiyâ, 21/107) demiyor mu?

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ. إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم: ۳ - ۴)

(*Ve mâ yentıku ani'l-hevâ. İn hüve illâ vahyun yûhâ*) [O, nefsinin arzusuna göre konuşmaz. Onun bildirdikleri vahyedilenden başkası değildir.] (Necm, 53/3-4) demiyor mu? Rasûlüllah'a uymağa, onun izinden gitmeğe teşvik etmiyor mu?

Ediyor. Demek ki Kur'an'ı da aslında tutmuyor. Aslında Kur'an'a da isyan ediyor.

Onun için böylelerine dikkat edin! Pirincin, pilavın içindeki beyaz taş gibi... Rasûlüllah'ın sünnetine sarılan kurtulur.

Yol bir tane... Bin bir tane yol yok! Dalâlet yolları sayılamayacak kadar çoktur ama hakkın yolu bir tanedir. O da Kur'an-ı Kerim'in yolu, Rasûlüllah'ın izi. Rasûlüllah'ın izinden gidersin...

“–Niye sabah bu vakitte kalktın?”

“–Rasûlüllah kalk demiş.”

“–Niye bu namazı kıldın?”

“–Rasûlüllah kılmış.”

“–Niye sakal bıraktın?”

“–Rasûlüllah bırakmış.”

“–Niye yüzüğü şu tarafa taktın?

“–Rasûlüllah böyle yapmış.

“–Niye yemeğe sağ elinle başladın?”

“–Rasûlüllah böyle demiş.”

“–Niye tuza bandın?”

“–Rasûlüllah böyle buyurmuş.”

“–Niye sonra dua ettin?”

“–Rasûlüllah böyle buyurmuş.”

Eh rahat edersin, kurtulursun, şefaatine nail olursun. Ama aykırı iş yaparsan... Niye bu aykırı işi yaptın diye sorduklarında ne cevap vereceksin? Veremezsin. Gün gibi aşikâr bu ama, insanların çoğu sapıtıyorlar. Çok dikkat etmek lâzım! Bu dini kimden aldığınıza çok dikkat edeceksin. Kimden öğre niyorsunuz dini?

Dün anlattılar: Adam çok büyük evliya imiş. Nereden belli, nasıl ölçülüyor, tartılıyor mu, neresinde yazılıyor bilmiyoruz; çok büyük evliya imiş. Giriyormuş camiye, vaaz da veriyormuş. Buraya kadar güzel!

Çıkıyormuş vaazdan sonra, caminin dışına... Ezan okunduğu zaman herkes camiye giriyormuş, o gene çıkıyormuş, dışarıda oturuyormuş. Bir, üç, beş, yedi... Yâni camiye gelmiyor.

E bu adamdan ben soğudum. Çünkü evet vaazı tatlı, güzel laflar söylüyor ama, güzel lafın ne kıymeti var? Allah insanınlafına mı bakacak, kalbine mi bakacak? İstedığın kadar edebiyat yap, avukatlık yap. Allah indinde makbul olan kalp temizliği, iç niyet halisliği...

Lafı güzel ama niye namaz kılmıyor bu adam, ben sevmedim bunu deyince diyormuş ki: “İstiğrak halindeymiş.” Ne demek yâni? Muhabbete gark olmuş, Mevlâ'nın sevgisinden de öyle ke nd ind en geçmiş... (!)

Sen Mevlâ'yı seviyorsan, sözünü tut! Sen Mevlâ'yı seviyorsan, Kur'an'a asî olma, karşı gelme! Kur'an-ı Kerim'de Allah namaz kıl demişken, müezzin “*Hayye ale's-salâh! Hayye ale'l-felâh!*” derken, “Gel namaza, gel kurtuluşa!” derken, Rasûlüllah zamanından beri bu iş böyle yapıla gelirken, gün gibi aşikârken, sen nasıl yaparsın, nasıl camiye gitmezsin? Nasıl bir de onu mazur görürsün, gösterirsin?

Terazi bozuldu mu doğru tartmaz. Teraziyi doğru tutacaksın, doğru tartacaksın.

لَا تَعْرِفِ الْحَقَّ بِالرِّجَالِ، اِعْرِفِ الْحَقَّ تَعْرِفِ
أَهْلَهُ

(*Lâ ta'rifî'l-hakka bi'r-ricâli*) “Adamlara bakıp hakkı öğrenmeye kalkma! (*İ'rifî'l-hakka ta'rif ehlehû*) [Önce hakkı öğren, sonra kimin hak ehli olduğunu anla!]²

Falanca adam çok büyük veliymiş, kâmilmiş, uçuyormuş, kaçıyormuş... Sinek de uçar. Sinek makbul bir mahlûk mu? İnsan uçamaz ama, insan sinekten daha makbuldür.

Denizde yüzüyormuş... Balık da yüzer. Balık çok mu makbul? Hüner o değil ki! Allah insanı nasıl yarattıysa onu yapabilir. Ne kabiliyet verdiyse onu yapar, vermediğini de yapamaz. Hüner o değil. Hüner Allah'a mutî olmak.

Ramazan'ın son günü oruç tutmak farzdır, bayramın ilk günü oruç tutmak haramdır. Bir gün fark var. Bir gün evveli oruç tutuyorsun, sevap; bir gün sonra oruç tutsan, günah... İtaate alışacaksın. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin buyruğunu tutmağa alışacaksın.

Adama bakıyorsun, sakalı uzun, göbeğine kadar... Başında sarık... Yeşil sarık, mavi sarık, siyah sarık, beyaz sarık... Sırtında cübbe, beyaz cübbe, şunu bunu falan... Lafın a'lâsı, cambazlığı vs.si her şeyi var... O adam ne derse, ben onun sözünü dinlerim...

Öyle şey yok! Olmaz! Ya yanlış söylerse... Ya bir müsteşrik, ya bir gâvur, ya bir kâfir o kılığa girip de gelmişse... Kâfirin beyaz sakalı olmaz mı? İhtiyarlayınca onun da sakalı beyazlaşır. Sarık sararsa, ne yapacaksın? Sırtına cübbe giyerse, bir şey mi diyeceksin?

---

² Gazâlî, *Ihyâ*, c. I, s.53; Hazret-i Ali RA'dan.

Bak burada, Laleli Camii'nde bilmem kaç yıl birisi namaz kıldırmış. Ondan sonra gene insaflı gâvurmuş: “Ben hristiyandım. Burada vazifeli olarak bunca sene imamlık yaptım. Namazlarınızı ödeyin!” demiş, kalkmış gitmiş. Kâfir, müslümanların içine giriyor, misyoner. Aldatmak, öğretmek için... Varmış böyle köylere gidenler, hadisten ayetten okuyanlar. Başka dinden, başka şeyden geliyor, ondan sonra sapıtıyor.

Hakkı hakikati öğreneceksin, kimin hak ehli olduğunu o zaman anlarsın. Hakkı sen bir öğren, hakikat ne, hak ne, farz ne, sünnet ne, Allah'ın emri ne onu öğren. O zaman dersin ki:

“—Bu adamın şeklinin güzelliğine bakma! Bu adam ahiret parasıyla bir pul etmez, bir mangır etmez. Şu adamın da tevazuuna, sessizliğine bakma. Bu ahirette dağlarla ağırlık koysan bunu tartamaz.”

Hakikati öğrendin mi o zaman anlarsın. İnsan usta oldu mu hangisi cam, hangisi elmas ayırır. Hangisi altın, hangisi uydurma, üstü altın suyuyla boyanmış şey anlar. Meslekten olmazsan aldatırlar seni. Kalb akçeyi Reşat altını diye satarlar. Önce hakikati öğrenecek müslüman, sapıtmayacak.

Hakikatin iki yolu var. Diğer iki yolu da ona bağlıdır. Birisi kitâbu'llah. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Kur'an-ı Kerim'i. Var mı bir tereddüt? Yok.. 1400 yıl Allah-u Teâlâ Hazretleri va'detmiş, biz indirdik biz koruyacağız diye sapasağlam gelmiş. Bir ayeti değişmeden...

Ondan sonra, Rasûlüllah'ın sünneti!

“—E hocam mevzû hadisler yok mu, uydurma hadisler?”

Var... Kâfir orada da hünerini göstermiş. Kâfir orada da müslümanları aldatmak için hadis uydurmuş, koymuş. Veyahut sapık zihniyetli insanlar. Ama ayıracaksın. Sen şimdi camdan uydurma mücevherler var diye, nişan yüzüğü istediği zaman nişanlın, hakiki elmas yüzük almıyor musun? Arayıp hakikisini buluyorsun, alıyorsun.

Fesatçılar, fitneciler öyle yaptı, böyle yaptı diye hadis-i şeriflerin hepsini mi terk edeceğiz? Peygamber Efendimiz kırk yaşında peygamber oldu SAS. 23 yıl peygamberlik yaptı. Hiç mi bir şey demedi? 23 yıl hiç konuşmadı mı Rasûlüllah Efendimiz? Yok mu sözü, tavsiyesi? Evet var... Bul! Ulemâmız bulmuş.

Rivâyet eden adamlara bakmışlar, hep sâlih kimseler olmasına dikkat etmişler. Adam biraz bozuksa, o adama güvenilmez. Bunun sözüne bir şey demeyiz demişler. Adamları incelemişler. Hatta doğru düzgün bir adam bile olsa, “İhtiyarlığına doğru hadisleri karıştıрмаğa başlamıştır, hafızası bozulmuştur.” diye yazmışlar. Alim olsan, Arapça okusan, hadis ilmine vakıf olsan hadisçilerin neler yaptıklarını hayranlıkla seyredersin.

Hiç bir şey meçhul değil. Her hadisin senedi, delili, sülalesi, rivâyeti, hepsi bellidir. Kimin kimden rivâyet edildiği bellidir. Yâni biz şimdi Ebû Hüreyre RA böyle demiş diyoruz. Çünkü karşımızda kitap var. Onun da geldiği yer belli.

Şu hadis-i şerif doğru değildir, mevzudur diye zaten ulemâmımız söylemiş. Ulemâmımız hadisi inceleyip de bildiği için söylüyorlar da, bunların da mevzu hadis vardır diye oradan haberi oluyor. Yoksa bunların kafasına kalsaydı mevzû hadisin olduğunu, olmadığını bile gene bilemezlerdi. Bizim ulemamız ayırmış şunlar çürüktür diye de, oradan biliyoruz bazı çürük sözlerin hadis diye uydurulduğunu.

Onun için, hadis ilmi hepsini halletmiştir. Peygamber Efendimiz'in sünneti başımızın tâcıdır. Kur'an-ı Kerim ve had is-i şerif bizim rehberimizdir. Çok önemli bu...

“—İleride karanlık gece parçaları gibi fitneler olacak.” diyor Peygamber SAS Hazretleri.

Onun üzerine ashâb-ı kirâm korkup telaşlanıp soruyorlar:

“—Ondan kurtuluş nasıl olur yâ Rasûlüllah? Nasıl kurtuluruz

o fitnelerden?” Diyor ki:

“—Allah'ın kitabına, yâni Kur'an-ı Kerim'e ve benim sünnet-i seniyyeme sarılmakla kurtulursunuz.”

Ciltlerle kitaplar yazılmış, ciltlerle kitaplar tercüme edilmiş. Sapasağlam, dinimizin aslını, esasını öğreten... Onun için hiç biriniz bacak bacak üstüne atıp da, “Ben Kur'an'ı tanırım, başka şey tanımam.” diyen insanlara iltifat etmesin! Hiç biriniz “Ben Kur'an'ı tanırım, ama sünneti tanımam!” diyen insana iltifat etmesin!

Hiç biriniz sünnete uymayan hali olan adama iltifat etmesin!

Büyüklerimiz, “Gàfil müridden bile uzak dur!” demişler. “Gafleti sana sirayet eder, bulaşır.” diye. Hani mürid adam, derviş, zikir ehli ama gâfil... Onun bile yanına yanaşma demişler. Ya kâfirin yanına yanaşırsa... Perişan olur. Sonra bir yerden yangını tutuşturur, eteğin yanmağa başlar. Uğraş o zaman söndüreceğim diye.

Salihlerle buluş!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

(التوبة: ١١٩)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenü'tteku'llàhe ve kûnû mea's-sàdikîn*) [Ey iman edenler, Allah'tan korkun ve sâdıklarla beraber olun!] (Tevbe, 9/119) buyruluyor.

Sen de sâdıklarla beraber ol, sâlihlerle ahbablık et! Allah'tan korkup da ahiretini kazanmak için ömrünü geçiren insanların yanında ol! Olur olmaz insana itibar etme! Bak bakalım nasıl yaşıyor insan... Bak bakalım yaşayışı İslâm'a uygun mu, yoksa lafı başka, kendi başka mı? Oradan ölçmek lâzım!

İşte bu noktaya dikkat etmeyen insanlar İslâmiyet'i kaybederler bugün...

Rasûlüllah Efendimiz'i ayırmak mümkün değildir. Bir insan *Lâ ilàhe illallàh* derse yetmez! *Muhammedün Rasûlüllah* diyecek. Cennetin kapısı orada... Yâni çünkü *Lâ ilàhe illa'llàh* demenin icabını *Muhammedün rasûlü'llah*

öğretti bize. Sen onun peygamberliğini kabul etmezsen, doğru dini öğrenemezsin.

“—Kitabullahı kabul ederim, Kur’an’ı kabule ederim; sünneti kabul etmem!” derse, ulaşamaz.

Çünkü Kur’an-ı Kerim anayasa gibidir. Onun teferruatını 23 yılda anlattı Peygamber Efendimiz. Sen 23 yılda anlatılan şeyleri bir tarafa nasıl koyarsın? Kur’an-ı Kerim’i hadis-i şerifsiz nasıl bilirsin? Nasıl izah edersin? Mümkün olmaz!

Onun için bu mânâyâ çok dikkat edin! Buna dikkat etmezseniz etrafta kurtlar sürülerin etrafında dolaştığı gibi dolaşıyorlar. Müslümanlardan bir tanesini çalmak kâr sayıyor. Bir tane müslümanı aldatırsa, hak yoldan çıkartırsa kâr sayıyor. Atmaca gibi peşinden koşuyorlar müslümanın. Bir tanesini kenarda gördüler mi atmacanın civcivin üzerine saldırdığı gibi saldırıyorlar, kapıp kâfir etmek için.

Onun için Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi hıfz u himâyeye eylesin... Zaten hidayet ondandır. İnsan edeble hareket ederse, Allah hıfz eyler. Allah Edepsizliğe düşürmesin... Kulluğunda kusur ettirmesin... Bizi edebli, terbiyeli, zarif, arif, Peygamber Efendimiz’e muhabbeti çok, sünnet-i seniyyeye bağlılığı tam o lan kimseler eylesin...

b. Kurban ve Duha Namazı

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³

كُتِبَ عَلَيَّ الْأُضْحَى، وَلَمْ يُكْتَبْ عَلَيْكُمْ؛ وَأُمِرْتُ
بِصَلَاةِ الضُّحَى، وَلَمْ تُؤْمَرُوا بِهَا

(حم. طب. ق. عن ابن عباس)

RE. 339/6 (*Kütibe aleyye'l-adhâ, ve lem yükteb aleyküm; ve ümirtü bi-salâti'd-duhâ, ve lem tü'merû bihâ.*)

“Ey ümmetim! Benim üzerime Kurban bayramında kurban kesmek bir vecibe olarak yazıldı, boynuma borç, kesmem şart. (*Ve lem tükteb aleyküm*) Sizin üzerinize yazılmadı.” Tabii Hanefî mezhebine göre, bize vaciptir. Kurban günü kurban kesmek vaciptir. (*Ve ümirtü bi-salâti'd-duhâ*) “Ben Duhâ namazı kılmakla emrolundum, (*ve lem tü'merû bihâ*) siz onunla emrolunmadınız.”

Rasûlüllah Efendimiz'e mahsus birtakım hususî tavsiyeler var. Onun muhakkak yaptığı bazı ibadetler var. İbadet güzel şey, hoş şey ama ümmet zayıftır, belki yapamaz mesul olur diye Allah bizi mecbur tutmamış. Yaparsak kâr ederiz, sevap kazanırız. Onlardan birisi de bu Duhâ namazıdır.

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.317, no:2920; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XI, s.373, no:12044; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.202, no:588; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.254, no:18811; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.806, no:21500.

Duhâ vakti nedir? Duhâ vakti: Sabah namazından sonra güneş doğunca birinci kerahat vakti olur... O vakitte namaz kılınmaz.

Yâni sabah namazına yetişemediyse bile insan, güneşin doğma saatinden otuz kırk dakika, kırk beş dakika geçinceye kadar bir vakit içinde sabah namazını bile kılamaz. Güneşin doğduğu zaman yasak vakittir. O zaman geçtikten sonra işrak vakti girer. Güneşin şarktan doğup da etrafa ışıklarını dağıtıp biraz ufuktan yükseldiği zamandır. O zaman da öğleye bir saat, kırk beş dakika kalıncaya kadarki vakit gündüzün vaktidir. Güneş çıkmış, etrafı aydınlatıyor. İşte o vakit duha vaktidir. O duha vaktinin üç bölümü vardır. İlk duha, orta duha, son duha diye üç bölümü vardır. Ayrı adları vardır Arapça'da onların.

İlk vakitte işrak namazı kılmak sünnettir. Yâni camide bekleyip de bizim burada cemaatimizin yaptığı gibi namaz kılmak çok sevaplıdır, hac ve umre sevabı var. Ondan sonra da gündüzün dörtte biri geçtikten sonraki vakitte... Yâni şimdiki saate göre sekiz buçuk dokuzdan İstanbul'a göre on ikiye, yarıma kadarki vakit.

O vakitte de Peygamber Efendimiz duhâ namazı kıları. dört rekattan on iki rekata kadar kılındığına dair rivayetler vardır. Sevabı çok yüksektir. Dört kılsa insan ne ecirler kazanır, seviz kılsa ne kazanır, on iki kılsa ne kazanır hepsini kitaplarda hadis-i şerifler yazmıştır.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Ben duhâ namazı kılmakla emrolundum.

O vakitte de namaz kılmak vazifem benim.” diyor. “Size yazılmadı, siz emrolunmadınız.” Ama yaparsanız faziletiniz, sevabınız çok olur.

Peygamber Efendimiz ümmetine acırdı, şefkati vardı, merhameti vardı. Ümmetin yapamaması durumunda mesul duruma düşer diye bazı şeyleri böyle çekinirdi. Malumdur ki teravih namazında da iki üç akşam mescid-i şerîfte namazı kılmış... Tabii Peygamber Efendimiz önde imam. Yâni insan durabilir mi? Arkasından ashâb-ı kiram da cemaat olmuşlar, teravih namazlarını kılmışlar. Bir iki üç gün öyle olunca çıkmayıvermiş odasından. Ertesi akşam çıkmayıvermiş. Demiş ki: “Çıkarım çıkarım da, siz de arkamda kılarıyorsunuz da mecburiyet olur, ille kılmanız gerekir. Yapamazsanız mesul duruma düşersiniz, Allah’ın cezasına uğrarsınız.” diye çıkmayıvermiş. Ama insan yaparsa, sevap. Onun için Ramazan’da sünnet olan teravih namazını kılıyoruz.

Duhâ da sünnettir. O sünneti icrâ ederse insan, büyük ecirlere nail olur. Müslüman beş vakte beş vakit katarsa iyi olur. O beş vakte beş vakit katmadan birisi işrak namazıdır, birisi duhâ namazıdır, birisi akşam namazından sonra evvâbin namazıdır, birisi gece yatarken kılınan salât-ı leyldir, birisi gecenin yarısından sonra kılınan teheccüd namazıdır. Bak beş vakit, arkasından beş tane... Eskiler boşuna söylememiştir: “Falanca adam çok müslüman... Beş vaktine beş vakit daha katıyor. Tesadüfen söylenmiş değil. Ölçülüp biçilip söylenmiş bir söz.

c. Yazının Şerefi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

كِرَامَةُ الْكِتَابِ خْتَمُهُ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 339/7 (*Kerâmetü'l-kitâbi hatmühû*) Yine İbn-i Abbas RA'dan rivâyet edilmiş. "Yazılan mektubun asaleti, kıymeti, şerefi altındaki mühürdedir."

Kitap sözü burada risale mânâsına, mektup mânâsına. Arapçada böyle kullanılır. Hatim de mühürlemek demek. Yâni bir mektubun kıymeti neyle ölçülür? Altına bastığın imza ile ölçülür, altına bastığın mühür ile ölçülür. İmzasız, mühürsüz bir yazı geliyor... Olmaz!

Bak Peygamber Efendimiz'in sünneti ne kadar her şeyi öğretiyor. Yazışmanın usulünü bile öğretiyor bize, muhaberâtın usulünü bile öğretiyor. Altına imzalayacaksın ki, mühürleyeceksin ki başkası senin nâmına bir başkasına mektup yazıp da başını derde sokmasın senin... Mührün olacak, imzan olacak. Bak ne kadar güzel dinimiz, sünnet-i seniyye ne kadar hoş.

Kur'an-ı Kerim'de Süleyman AS'dan bahsedilirken: Ona haber vermişler ki, Saba ülkesinde bir kavim var, güneşe tapıyor. Mektup yazmış onlara:

---

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.162, no:3872; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.243, no:29295; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V III, s.186, no:13176; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.295, no:15522.

“—Allah’a ibadet edin. Yoksa gelirim, memleketinizi yıkar yakarım.” diye.

“Allah’a kul olun, öyle güneşe tapınma falan yok diye mektup yazmış. O mektup Saba melikesi Belkıs’ın eline geçince diyor ki:

يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيْكَ كِتَابٌ كَرِيمٌ . إِنَّهُ مِنْ
سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِاسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(النمل: ٢٩ - ٣٠)

(*Yâ eyyühe’l-meleu innî ulkiye ileyye kitâbün kerîm*) [Ey kavmimin ileri gelenleri!] “Bana bir asaletli, şerefli mektup gönderildi. (*Innehû min süleymâne ve innehû bismi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*) O Süleyman peygamberden gönderilmiş ve *Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm* diye başlıyor.” diye ayet-i kerimede bildiriliyor. (Neml, 27/30-31)

Bu ayet-i kerimede, (*Ülkiye ileyye kitâbün kerîmün*) “Bana kerîm bir mektup gönderildi.” derken, kerîm ne demek? Onun izahında, altı imzalanacak filan mânâsına gelir diye de söylemişler.

O ayet-i kerimeyle de irtibatlandırıyorlar bu sözü. Tabii o nun keremi, onun şerefi peygamberden gelmesi. O devrin peygamberi Süleyman AS. Süleyman AS’dan bir mektup gelir de, şerefli olmaz mı?

Peygamber Efendimiz de mühürlerdi mektuplarını. Peygamber SAS Hazretleri mektup yazdı mı? Yazmaz olur mu? Vazifesini iyi ifa etmek için etrafındaki insanlara hakkın

emirlerini tebliğ ettiği gibi, gidemediği yerlere de mektup gönderdi. Nereye gönderdi? İran'ın Kisra'sına mektup gönderdi. Bahreyn'in emirine mektup gönderdi. Mısır'ın Mukavkis'ine, hakimine, melikine mektup gönderdi. Bizans'ın hükümdarı Heraklius'a mektup gönderdi. Habeş padişahına, hükümdarına mektup gönderdi.

Heraklius'a gönderdiği mektup şöyle:⁵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. مِنْ مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللَّهِ وَ
رَسُولِهِ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ الرُّومِ، سَلَامٌ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ
الْهُدَى. أَمَّا بَعْدُ: فَإِنِّي أَدْعُوكَ بِدِعَايَةِ الْإِسْلَامِ، أَسْلِمُ
تَسْلَمٌ، يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ؛ فَإِنْ تَوَلَّيْتَ فَإِنَّ
عَلَيْكَ إِثْمَ الْأَرِيسِيِّينَ. وَيَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى
كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ، أَنْ لَا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا
نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا، وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ
دُونِ اللَّهِ، فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَا مُسْلِمُونَ

(ن. حم. ق. عن أبي سفيان)

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.8, no:6; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.262, no:2370; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V I, s.190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.177, no:18388; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.216, no:3132; Abdü'r- Rezzak, *Musannef*, c.V, s.344, no:9724; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.311; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.268, no:6726; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.6; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.384, no:11035.

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) “Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyle... (*Min muhammedin abdi'llâhi ve rasûlihî*) Allah'ın kulu veelçisi Muhammed'den, (*ilâ hirakle azîmi'r-rûmi*) Roma imparatoru Herakliüs'e...”

(*Selâmün alâ meni'ttebea'l-hüdâ*) Selâm hidâyete tâbî olanlara olsun... (*Emmâ ba'dü: Feinnî ed'ûke bi-diyeti'l-islâm*)

(*Eslim*) “Müslüman ol, (*teslem*) selâmete erersin.” Hem dünyada sâlim olursun, hem ahirette cennetlik olursun, selâme te erersin, ebedî saadete erersin. (*Yü'tike'llâhu ecrake merreteyni*) “Allah sevabını sana iki kat, katmerli olarak verir.” Bir senin kendinin müslüman olma sevabın, bir de sana bakıp, sana tâbi olduğu için, senin peşinden gelip müslüman olanların sevabı... Onları da kazanırsın.” diye o tarzda böyle mektuplar gönderdi, onları İslâm'a davet etti.

(*Eslim teslem*) “Müslüman ol, selâmet bulursun. (*Yü'tike'llâhu ecrake merrateyni*) Allah sana ecrini iki kat, muzaaf olarak verir.” dedi. “Çünkü sen müslüman olursun, bir kavmin başkanıydın, sana tâbi olanlar da müslüman olur. Onların ecirleri de sana gelir, kâr edersin.” diye söyledi.

Kim uydu bu tavsiyelere? Habeş hükümdarı uydu, kabul etti. Bizans hükümdarı Heraklius kabul eder gibi oldu, ondan sonra etrafındaki komutanlar, asilzâdeler bir gürültü, bir velvele, bir homurdanma kopardılar. “Yok yok ben sizi denemek için söyledim.” dedi, dönüverdi. Saltanat tatlı geldi, hükümdarlık tatlı geldi.

Anladı Peygamber Efendimiz'in hak peygamber olduğunu. "Doğru söylüyorsun, kabul ettim!" dedi elçiye. Fakat etrafında gürültü, mırıltı olunca, o zaman: "Yâ ben sizi sınamak için deyiverdim." dedi. Döndü söylediği laftan. Zıyan etti.

Ne olacak iki paralık dünya hayatı? Kaldı mı? Geldi geçti. Müslüman olsaydı, emrindeki insanlar da müslüman olurdu, kâr ederdi. Veyahut kendisini hak yolda şehid ederlerdi. Tek olsa şehid ederlerdi. Bu dünya hayatı şehâdetle biterdi, ahirette büyük nimetlere ererdi. Kaçırıldı fırsatı.

İran'ın hükümdarı mektubu yırttı. Cart curt, cart curt yırttı. Peygamber Efendimiz'den kendisine giden mektubu yırttı. Onun üzerine ne belâlara uğradı. İhtilal oldu, kestiler, öldürdüler.

Yâni Peygamber Efendimiz öyle mektup yazdı ve altını da imzaladı, mühürledi. Mühürlü olarak gönderdi. O mektuplardan bazısı bugün müzelerde elimizdedir. Altı mühürlü: *Muhammedün Rasûlüllah* diye altı mühürlü mektupları elimizdedir el-hamdü lillâh! Korunmuş, gelmiştir.

d. İnsanın Şerefi

Diğer hadis-i şerife geçelim:⁶

---

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.365, no:8579; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.233, no:482; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.177, no:2691; Beyhakî, *Şuabü'l- İmân*, c.IV, s.160, no:4657; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V II, s.136, no:13555; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.303, no:214; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.435, no:2962; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.143, no:190; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.395, no:806; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.127; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.379, no:7035; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.109, no:1924; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV, s.296, no:15525.

كِرْمُ الْمَرْءِ دِينُهُ، وَمُرُوَّتُهُ عَقْلُهُ، وَحَسَبُهُ خُلُقُهُ

(حم.ع.حب.عد.ك.ق.والبغوى، والعسكرى، والخرائطى عن أبى هريرة)

RE. 339/8 (*Keremü'l-mer'i dinühû, ve murûetühû aklühû, ve hasebühû hulûkühû*)

Ebû Hüreyre RA'dan ve pek çok hadis kitaplarından nakledilerek gelmiş bir hadis-i şerif. Bu hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Keremü'l-mer'i*) “Kişinin ağalığı, şerefliliği, eşraftan oluşu, itibarlı insan oluşu...” O itibar nereden gelir? (*Dînühû*) “Dinind en gelir, dindarlığından gelir.”

Yâni bir insanın şerefli, itibarlı bir insan olması nereden olur? Kavmi, kabilesi kalabalıktır, arazisi çok geniştir; sekiz tane kö ye sahiptir, etrafında hizmetçi çoktur... Hayır! O dünya ölçüsü. Ahiret ölçüsü insanın dindarlığıdır. Kim asil, kim şerefli, kim ağa, kim zengin, kim eşraf, kim itibarlı kimse? En dindar olan kimse o.

Bu mânâyı takviye eden ayet-i kerime var mı? Var.

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاهُمْ

(الحجرات: ١٣)

(*İnne ekrameküm inda'llâhi etkâküm*) “Allah indinde sizin en kerîm olanınız, en şerefli, itibarlı olanınız Allah'tan en çok korkanınızdır.” (Hucurât, 49/13) diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

O halde bir insan malsız mülksüz, parasız, puluz olsa, arif olsa, sırtında bir abası olsa, elinde bir asası olsa, bir kuru e kme ği suya banıp da yumuşatıp öyle ömür geçirse, ahiretin sultanı, padişahı olabilir. Burada seksen tane sarayı, doksan tane mülkü, řu kadar bin tane hizmetçisi, řu kadar sayısız küp altını olsa ama dindarlığı olmasa, Allah indinde zerre kadar itibarı olmayabilir, cehennemini dibini boylayabilir.

Karun'un öyle hazineleri vardı, öyle parası pulu çoktu ki,

إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ

(القصاص: ٧٦)

(*Inne mefâtiḥahû letenûu bi'l-usbeti üli'l-kuvveh*) “Anahtarları güçlü kuvvetli bir grup tarafından taşınırdı.” (Kasas, 28/76) Anahtarları taşımak bile bir insanın harcı değildi, birkaç kimse tarafından taşınırdı. Ne oldu Karun'a? Allah evini başına geçirdi.

Ne kıymeti var, asıl dindar olmak önemli! Bu dünya hayatını insan hedef alırsa çok yanlış hesap yapar. Bu dünya hayatını tanzim etmeğe, bu dünya hayatında yaşamağa, bu dünya hayatında keyif çatmağa göre her ayarını ona göre yaparsa yazık, vah yazık! Seksen senelik bir devre mi önemli, (hâlidîne fîhâ) ebedî olan bir devre mi önemli? şurada seksen sene... Zaten yarısı çocuklukla geçer, yasını ihtiyarlıkla... Otuz kırk sene saltanat süreceksin, zevk ü safâ yapacaksın. Gene hasta olabilir insan. Gene dert gelebilir, canını sıkan şey olabilir. Otuz

kırk sene bö yle padişahlık yapacaksın, ahirette cehennemde içinde fokur fokur kaynayacaksın. Hangisi iyi? Ne yapayım ben, bu seksen sene nasıl olsa göz açıp kapayıncaya kadar gene geçer der akıllı bir insan.

Ben ahireti isterim der. İstemem dünyayı, dilerim Mevlâ'yı der insan. Ne yapayım ben dünyayı? Dünya ehline versin der. Akıllı ise öyle der.

Akılsız insan da hesabını buraya göre yapar. Diyor ki o akılsızlar: “Arkadaş bu dünyaya bir defa gelirsin. Gününü gün etmeğe bak. Felekten kâm almağa bak. Deniz kenarlarında, içki masalarında zevk ü safâ... Çalgıcılar gelsin, hanendeler... Çalgıcılar çalsın, şarkıcılar söylesin. Sen de içkiyi kadehlere doldur, yudumla, ah de, vah de... Mehtaba karşı deniz kenarında...”

Ne olacak? Çok mu mutlu oluyor öyle insanlar? Onlar bize acıyorlar işte. “Bu müslümanlar yaşamayı bilmezler.” Asıl sen bilmiyorsun yaşamayı! Sen bizim içinde bulunduğumuz nime tleri bilsen, bizim zevk ü safâmızı bilsen... Biz el-hamdü lillah Allah'a itaatli olan insanlar, yâni biz aciz naçiz günahkârız da Allah'a mutî insanlara Allah öyle nimetler veriyor ki... O lezzetlerin, nimetlerin tarifi mümkün değil. Ne isterse veriyor Allah.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا. وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ

لَا يَحْتَسِبُ

(الطلاق: ۲ - ۳)

(*Ve men yettakı'llàhe yec'al lehû mahracâ. Ve yezukhu min haysü lâ yahtesib*) [Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsân eder ve ona beklemediği yerden rızık verir.] (Talak, 65/2-3)

İbrâhim ibn-i Edhem Fırat'ın kenarında oturmuş, elbisesini yamıyormuş, yama diyor elbisesine, iğne iplik var... Birisi gelmiş, demiş ki:

“—Yâ şu yamalı elbiseleri giyiyorsun. Gelmişsin burada fakir fukaracık bir halde oturmuşsun derenin kenarında. Bir zamanlar sen Belh'in padişahı idin. O kadar saltanatları bıraktın. Ne oldu sanki şurada bak aç, biilaç, biçare bir şekilde oturuyorsun?”

Şöyle bakmış acıyan bir şekilde... İğneyi atmış suya, “Balıklar benim iğnemi getirin!” demiş. Bir tanesi ağzında iğne, gelmiş.

“—Hocam olmuş mu böyle bir şey?”

Bilmiyorum olmuş mu, olmamış mı? Kitap yazıyor ama, misalleri hayatımızda da var. Çok misalleri var. Yâni Allah'ın has kulları o zaman vardı da, şimdi eksik mi? Allah'ın has kulu bitse dünya yıkılır. Allah'ın has kulu kalmasa, kıyamet o zaman ko p ar. Allah diyen insan, zikrin daimi erbâbı mevcut oldukça dünya yaşayacak, devam edecek. Allah diyen insan kesilince, kalmayınca kıyamet şerhilerin üzerine kopacak. Nice Allah'ın has halis kulları var. Allah nice lütuflarını ihsân ediyor. Neler ihsân ediyor.

Meryem Validemiz'in Kur'an-ı Kerim'de okumadın mı ayet-i kerimesini? İbadete bir odaya kapanmış da, Zekeriyâ AS ne zaman yanına girse, çeşit çeşit meyvalar görmüş.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا، قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا، قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

(آل عمران: ٣٧)

(Külle mâ dehale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâbe vecede indehâ rızkâ) Bazı mihrabların üzerinde bu ayet-i kerimenin bu parçası yazılı.

(Külle mâ dehale aleyhâ zekeriyye'l-mihrâb) “Ne zaman ki Zekeriyâ AS, Meryem AS'ın ibadet ettiği hücreye girdi; *(vecede indehâ rızkâ)* onun yanında, böyle çeşit çeşit rızıklar görürdü.”

Zekeriyâ AS da bir peygamber. Allah'ın vahyine mazhar, mânevî halleri iyi bilen bir kimse... Soruyor ama, diyor ki:

(Yâ meryemü ennâ leki hâzâ?) “Yâ Meryem! Bunlar sana nerden geldi böyle? Kapı kilitli, kimse buraya giremez, gelemez benden başka; nerden geldi?”

(Kâlet hüve min indillâh) “Allah'ın indinden, huzurundan, lütfundan, kereminden geldi. *(İnna'llâhe yerzuku men yeşâü bigayri hisâb)* Allah böyle dilediği kullarını hesaba, akla,

mantığa, olağan duruma sığmaz bir şekilde rızıklandırır.” diye cevap verdiğini, Kur’an-ı Kerim bize bildiriyor. (Âl-i İmran, 3/37)

Mevsim dışı. O mevsime ait meyva olsa... Zekeriyya AS’dan başkası girmiyor oraya ama, hadi bir başkası bir yerden getirivermiş diyelim. Ama, mevsim dışı meyvalar verildi. Kur’an-ı Kerim böyle diyor. İnkâr mı edeceksin? Misalleri çok yâni.

كَرَامَاتُ الْأَوْلِيَاءِ حَقٌّ.

(*Kerâmâtü’l-evliyâi hakkun*) “Allah’ın veli kullarına ikramları, kerametler haktır. Nice kerametler zahir olmuştur.

Hasılı yâni Allah’a insan mutî oldu mu yine en güzelleri onlara gelir merak etme! Allah imtihan için bir mahrumiyet bir şey gösterir de, gene en güzel yaşayış tarzı, en hoş, en tatlı yaşayış hali gene onların olur. Dünyası da ahireti de mamur olur insanın.

Sanma ki şey yapmaz... Ama sen dünyalığı gönlünden çıkaracaksın. Sen hesabını dünyaya göre yaparsan, olmaz o zaman! Ahirete göre yaptığın zaman, Allah ihsân eder onu. Dünyada da, ahirette de iyilik, hoşluk verir. O halde insanın şânı, şerefliliği dindarlığındadır. Başka şeyde değildir.

(*Keremü’l-mer’i dinühû*) “Kişinin şerefi dindarlığıdır, dinidir. ” Dindarsa şerefli demektir. (*ve murûetühû akluhû*) Erliği de, er, mert, olgun, akıllı fikirli, yetişkin kimse oluşu nereden belli o lur ? Akıllılığındandır. Yoksa yaş

kırka geldi, elliye geldi meselesi değildir. Yirmi beş yaşında bakarsın nice arifler çıkar. Öyle meşayihden kimseler vardır ki, 18 yaşında şeyh olmuştur.

“—Eh şu kadar zaman çalıştım diyor, veled-i kalb derhal zuhur etti.” diyor.

Veled-i kalb ne demek haberin yok! Allah Allah diye diye insanın kalbinde bir hal hasıl oluyor ki, devamlı Allah Allah demeğe devam ediyor kalbin. Neler açılıyor... 18 yaşında ermiş. Demek ki yaş meselesi değil! Öyle nice nice Allah'ın velî kulları var. Yaş meselesi değil. “Akıl yaşta değil baştadır.” demiş büyüklerimiz ya... *(Ve murûetühû akluhû)* “Akıllıysa ergin kimse demektir, er kişi demektir, mert kişi demektir.” Akılsızsa isterse seksene gelsin, isterse doksana gelsin.

(Ve hasebühû hulûkühû) “Soyu, asaleti de güzel huyudur.”

Şimdi burada üç şey zikretti Peygamber Efendimiz. İnsanlar indinde makbul olan üç şeyi zikretti.

1. İnsanlar arasında şeref, itibar, ağalık önemlidir. Falanca adam ağadır der, herkes hürmet eder. Kahveye girse ayağa kalkarlar. Başköşeye oturturlar. Her yerde itibar görür yâni. “Zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz ovada yolunu şaşırır.” Zengin yapar işini. Ama asıl zenginlik dindarlıktır! Takvâ ehli olmaktır diyor Peygamber Efendimiz. O değeri yıkıyor, yerine mânevî değeri koyuyor. Sen öyle paraya

pula, mala dayalı şerefi bırak bir tarafa! Asıl mühim olan şeref dinden doğma şereftir diyor.

2. Mürüvvet, kişinin erliğı, erginliğı, olgunluğu. O neredendir? O da aklı varsa mürüvvetli bir kimsedir yâni er kişidir, ergin kimsedir. Aklı yoksa sakalı göbeğine değse kıymeti yok. Aklı yoksa, ömrünü yanlış yerde geçiriyorsa...

Başka bir hadis-i şerifte buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:⁷

الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ؛ وَ
الْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَتَمَنَّى عَلَى اللَّهِ
الْأَمَانِيَةَ

(ط. حم. ت. ه. حل. ق. ك. عن شداد بن أوس)

⁷ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.638, no:2459; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1423, no:4260; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.124, no:17164; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.125, no:191; Tayâlisî, *Müsned*, c.1, s.153, no:1122; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.V II, s.284, no:7143; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.107, no:863; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.18, no:3489; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V II, s.350, no:10546; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.3, s.369, no:6306; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l- Evliyâ*, c.I, s.267; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.266, no:463; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.140, no:185; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.56, no:171; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.310, no:4930; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.184, no:354; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Muhâsebetü'n-Nefs*, c.I, s.19, no:1; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.50, no:6430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.39; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXI, s.186, no:7741; Şeddâd ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.379, no:7036; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1024, no:2029; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV, s.458, no:15935.

RE. 229/7 (El-keyyisü men dâne nefsehû ve amile bimâ ba'de 'l- mevt) “Akıllı kimse, zekî kimse o kimsedir ki, nefsinin dizginler, nefsinin hakim olur, kendisine hakim olur da ahirete hazırlanır. Ahiret hayatına hazırlanır. (Ve'l-âcizü) Aciz de kimdir? (Men etbea nefsehû hevâhâ) “Nefsinin hevasının peşine takılıp sürüklenen; (ve temennâ ale'llâhi'l-emâniyyeh.) Allah'tan da ümit eden, Allah bana şunu verir bunu verir, Gafûrdur, Rahîmdir diyendir.”

Ahirete hazırlanmıyorsa insan, âkıbetini düşünmüyorsa; yarın hesabı, kitabı, cenneti, cehennemi göreceğini, onlardan birisine gireceğini hesaplayarak bu günden tedbir almıyorsa; o adam akıllı değil ki, ahmak... Menfaatini düşünmüyor.

Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuyor mu?

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ، وَاتَّقُوا اللَّهَ، إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

(الحشر: ١٨)

(Yâ eyyühe'llezîne âmenû) “Ey iman edenler! (İtteku'llâh) Allah'tan korkun, sakının, titreyin, (veltenzur nefsün mâ kaddemet ligad) kişi ahirete şimdiden ne hazırlayıp gönderdiğine bak-sın bakalım.” Ne gönderiyorsun ahirete? Sevap mı gönderiyorsun, günah mı gönderiyorsun? Ne hayır işledin bugün sabahtan akşama? Bu sene

ne yaptın? Ramazan geldi geçti nasıl geçti meselâ? Baksın ki incelesin, yâni hesap etsin durumunu. (Ve'tteku'llàh) "Allah'tan korkun, titreyin, çekinin sakının, (inna'llàhe habîrun bimâta'melûn) Allah sizin işlediklerinizin hepsinden haberdardır." (Haşr, 59/18)

Hiç bir şey gizli kalmaz. Kara günde, kara gecede, kara taşın üstünde kara karıncanın gezdiğini bilir. Yaratan... Her yerde hazır ve nazır... O bilmez mi? Her şeyi bilir! Her şeyden haberdâr... Senin yaptığın gizli mi kalıyor? Unutuluyor mu? Senin kusurun kabahatin insanlar görmeyince yazılmıyor mu sanıyorsun? Allah'tan kork, titre de günahları bırak!

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

(الحشر: ١٩)

(Ve lâ tekûnû ke'llezîne nesu'llàhe feensâhüm enfüsehüm) [Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın!] (Haşr, 59/19)

Sakın Allah'ı unutanlar gibi olmayın!

*Nice bir besleyesin, bu kad ile kameti? Düşün dünya zevkine, unuttun kıyameti.*⁸

Öyle olmayın sakın!

İnsanlarının çoğunun, şu gezip tozup eğlenenlerin ahiretten haberi var mıdır? Akşama şimdi ıstakoz gibi kızarmış olarak eve gelecek. Gezdi tozdu, denize girdi, harama baktı, heveslendi... Artık o gönül harap oldu, yıkıldı, kalp diye bir şey kalmadı, kalbi öldü. Sen ona ne desen, hiç... Allah kendisine menfaatini unutturdu. Yazık etti kendisine.

---

⁸ Yunus Emre'ye ait şiirin tamamı şöyle:

*Nice bir besleyesin bu kadd ile kameti,
Düşün dünya zevkine, unuttun kıyameti.*

*Topraktan yaratıldın, yine topraktır yerin,
Toprak olan kişiler n'ider bu alameti.*

*Uslu değil delidir yüce saraylar yapan,
Akıbet viran olur cümlelerin imareti.*

*Dürüş kazan, ye, yedir, bir gönül ele getir,
Yüz Kabe'den yeğrekdir, bir gönül ziyareti.*

*Kerametim var diyen, halka salusluk satan,
Nefsin Müslüman etsin var ise kerameti.*

*Nefsi Müslüman eden Hak yola doğru giden,
Yarın ona olacak Muhammed şefaati.*

*Yüz bin peygamber gele hiç şefaati olmaya,
Vay eğer olmaz ise Allah'ın inayeti.*

*Yunus şimdi sen dahi, gerçeklerden olagör,
Gerçek erenler imiş cümlelerin ziyareti.*

Onu temizlemek için ne kadar uğraşması lâzım! O gözün o haramlara bakışının tesirini izale etmesi için, ne kadar çalışması gerekir, nice gözyaşı dökmesi gerekir. Dökmez, farkında değil. Güler oynar... Yarın gene gitmeğe heveslidir.

Felaketin en büyüğü; insanın yanlış yolda olduğunu anlamayıp da, batıl yolu sevmesi felaketin en iyisi, en a'lâsı. Dosdoğru, doludizgin cehenneme doğru tam gaza basmış gidiyor.

“—Yapma etme, bu yolun sonu uçurum! Tamirat var. Köprü yıkıldı da, uçurum var orada...”

İşaret mişaret tanımıyor, basıyor gaza gidiyor.

“—Yâ köprü yıkıldı, sel götürdü... Bak yana servis yolu verdiler, sen oradan gitsene! Buradan böyle tam doludizgin gidiyorsun, bu işaretleri görmüyor musun?”

Sarhoş, haberi yok. Biraz sonra uçurumdan hoop kayaların üstüne arabasıyla çarpıp parçalandığı zaman, anlamağa bile vakit bulamayacak.

Demek ki, kişi akıllıysa er kişi demektir, ergin kimse demektir. Aptalsa, ahiretini filan düşünemiyorsa, yazık! Nasıl olsa gelip geçecek bu dünya hayatı. Ziya Paşa'nın dediği gibi:

Ya bister-i kemhâda, ya virânedede can ver; Çün bây u gedâ hâke beraber girecektir.

“İster atlas döşekte, ister viranede can ver. Ahirete gideceksin. Zengin, fakir herkes bu kabre girecek. Herkes bu ölüm şerbetini içecek.” Ondan sonra hesap...

Demek ki, erginliğin de ölçüsünü koyuyor. Yâni erginliğin de ölçüsünü akıldır diye koyuyor Peygamber Efendimiz.

3. Soyluluk... İnsanlar arasında bir de itibar ona değil mi? Aptalın aptalı olsa adam, filanca asilzâdenin oğlu diye itibar ederler. Kafası çalışmasa, yalan yanlış şey söylese... Yine de falanca şeyin oğlu derler. Yâni babasına göre, soyuna sopuna göre itibar ediyorlar. Buna dinimiz değer vermiyor. Bak ne diyor Peygamber Efendimiz:

(*Hasebühû*) “Kişinin soyluluğu, asaletliliği (*hulukuhû*) güzelhuyluluğundadır.” Huyu güzelse asil demektir. Varsın babası şöyle olsun. Çoban olsun ne olur yâni? Bütün peygamberler çobanlık yapmıştır, kabahat mi? Helalinden yemiştirse daha güzel. Hiç harama bulaşmamışsa, haramı görmemişse, haramı tatmamışsa, harama el uzatmamışsa daha güzel! Çoban çocuğu, işçi çocuğu olsun ne olacak? Huyu güzel oldu mu, o güzel huy o nu ne yüksek mertebelere çıkartacak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi dindar, takvâ ehli, akli başında, ahireti, tâ ilerdeki hesapları da hesaba katan, bir gün gelip de amellerinin tartılacağını düşünen akıllı kimseler eylesin... Güzel huy sahibi eylesin... Tatlı dilli, güler yüzlü, geçimli, merhametli, başkalarına yardıma koşan, acıyan, vefâkâr, cefâkâr, hizmet ehli, sabırlı, şükürlü, tatlı dilli bir kimse eylesin cümlemizi Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Œu fitnenin fesadın kaynadığı devirde, cahillerin makbul olduğu, alimlerin hor kaldığı devirde, ayakların baş olduğu, başların ayaklar altında ezildiği devirde, dinimizin inceliklerini bilip de, rızasını kazanan müslümanlardan eylesin... Dünya ve ahiretin saadetlerine cümlemizi nâil eylesin...

Fâtiĥâ-i Œerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŒAN

08. 1982 - İskenderpaŒa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

